

V ŽARIŠČU

- Karmen Pečarič Podobnik, Praznujmo
- Jožef Smej, Pesem ovnovega roga o sobotnem letu
- Lojze Cvikel, Nedelja – dan za Boga in človeka
- Angelca Žerovnik, Prazniki in praznovanje
- Mateja Potočnik, Praznovati tako ali drugače
- Maja Žerovnik, Praznovanje življenja
- Andrej Bartol, O Slovencih in njihovih praznikih
- Vinko Kobal, Vzgoja za praznovanje

NAŠ POGOVOR

- Silvo Šinkovec, dr. Pavel Zgaga, minister za šolstvo in šport

RAZREDNE URE

- Jana Kalin, Oblikovanje osebnosti
- Jana Sabo, Priprave za tri razredne ure

STARŠI

- Irena Snoj, Srednješolci, kdo ste?
- Marjetka Svetec, Starši v svoji šoli

BITI VZGOJITELJ

- Slovenski Pestalozzi: A. M. Slomšek
- Veronika Koselj, Molitev
- Janko Čar, Pogled v Slomškovo pedagogiko – 2

VZGOJNA PODROČJA

- Melita Kordeš, Kje pridobijo mladi izkušnjo demokracije
- Olwin Frost, Učenje dialoga

IZKUŠNJE

- Cvetka Cokan, Mladi, nasilje in šolska pravila
- Boštjan Grošelj, Informacija je moč, a še daleč ni vse

POGOVORI IN SVETOVANJE

- Angelca Žerovnik, Šola v naravi

PREBRALI SMO

IZ ŽIVLJENJA DKPS

DROBTINICE

NAPOVEDNI KOLEDAR

POVZETEK

V ŽARIŠČU

PRAZNOVANJE

PRAZNUJMO

V žarišče smo postavili besedo praznik. Tudi zato, ker smo na pragu leta 2000. Kaj praznujemo in kako praznujemo?

Damjan Ovsec v svoji knjigi o praznikih (D. J. Ovsec: *Velika knjiga o praznikih*, Domus, 1992) razlaga, kaj pomenijo prazniki in praznovanja. Slovenska beseda praznik ima v sebi koren prazen. To pomeni, da so ljudje na prazen dan odložili vse vsakdanje skrbi in opravila in se posvetili globljim življenjskim vsebinam.

Na praznik je bila hiša očiščena, dvorišče prazno in pospravljeno in tako naj bi bili tudi ljudje prazni ter pripravljeni, da bolj kot za svoje telo poskrbijo za hrano svoje duše.

Isti avtor obnavlja zgodbo o Adamu in Evi, ki sta živela v raju duhovnega sožitja z naravo, s seboj in z Bogom. Izgon iz raja je pomenil soočenje s trdo vsakdanjo borbo v materialnem svetu. Vendar ostaja spomin na resnično polno in srečno življenje. Priložnost za tak spomin so prazniki.

Človekovo življenje spremljajo borbe, delo, trpljenje, preizkušnje. Če bi to bile edine sestavine življenja, bi lahko že zdavnaj obupali. Potrebne so priložnosti, da se človek lahko zamisli nad seboj, nad smislom svojega življenja. Prazniki dajejo takšne priložnosti.

Prazniki sami po sebi nimajo smisla. Smisel jim daje vsebina praznovanja: obujanje spomina na

Nekoč so praznik napolnili z obredi svečeniki, danes počnejo to cerkve različnih veroizpovedi sveta, pa (alternativne) skupine in posamezniki. S praznovanjem praznikov krepimo lastno in skupno samozavest, vendar pa se le-ta še bolj krepi, če vsaj malo vemo, zakaj pri raznih praznikih in praznovanjih gre. (D. J. Ovsec)

pomembne dogodke, zahvaljevanje, čaščenje. Ta smisel se rodi v človekovem srcu in ne v datumu na koledarju.

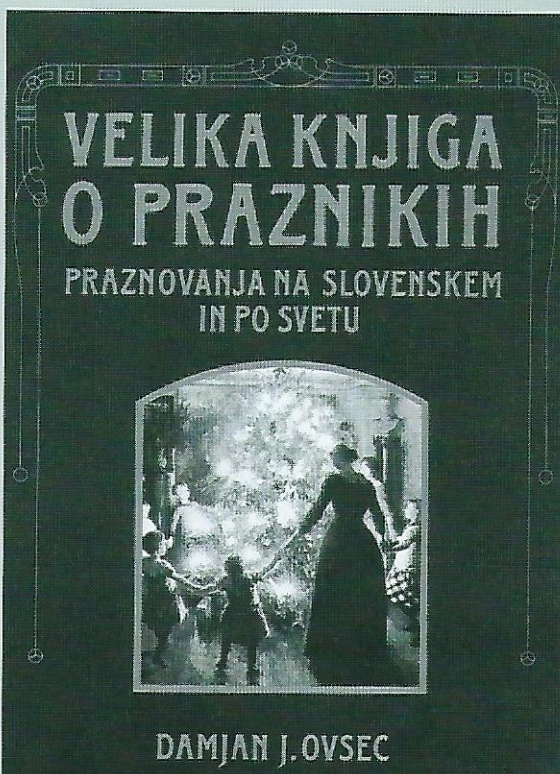
Veliko stvari utone v pozabo. Ne samo prazniki, tudi načini praznovanja. In, žal, tudi znanje, kako biti srečen. Nekdaj so ljudje praznovali, se spominjali, se veselili. Vedeli so, da morajo tudi nekaj žrtvovati, če hočejo v sebi res doživeti praznik.

Danes veliko mladih praznuje drugače. Kdo ve, če lahko njihove zabave še imenujemo praznovanja! Bolj kot obujanje spominov dajejo vtis, da bi radi pozabili. Praznovanja rojstnega dne se spremenijo v priložnosti za pobeg in umik. Pri tem jim pomagajo alkohol, droge, glasba ali pa samo čudni 'odklopi' v nek svoj svet. Tudi praznovanje npr. novega leta ali pa zmage svojega športnega moštva zaznamujejo hrup brez cilja, agresivnost in lov za čutnimi doživetji.

Vse to ni podobno praznovanju. Vsak praznik mora imeti duhovno vsebino, drugače odlaganje vsakdanjih bremen ne vodi nikamor. Tudi hudi duh se najraje naseli v prazno in pomeđeno hišo človekove duše (prim. Mt 12, 44).

Življenjsko poslanstvo vsakega človeka je težko in naporno. Vendar to poslanstvo lažje razumemo, sprejememo in izpolnimo, če si vzamemo čas za praznovanje. Življenje je deloven dan, a brez praznika lahko vse naše delo in napor izzvenijo v prazno.

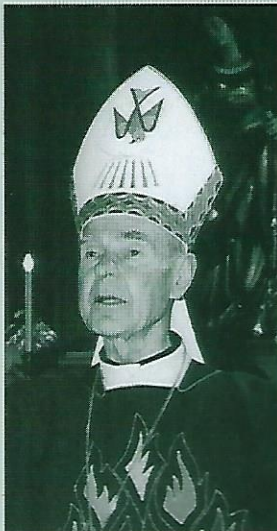
V praznovanju je bila nekoč združena skupinska molitev, meditacija ter posebna simbolika, ki se je nanašala na iskanje človekovega praznora, smisla življenja in smrti in podobnega. Praznik je bil torej magičen dan, praznovanje pa vzpostavljanje transcendentnega. Sicer pa pravi naš pregovor: Če praznike zapustiš, prazniki zapustijo tebe. (D. J. Ovsec)

PESEM OVNOVEGA ROGA

O SOBOTNEM LETU

»Brez prilike jim ni govoril.«
(Mr 4,34)

UVODNA JOBELOVA PESEM

Bil sem jobel, to je oven kakor drugih devet. Deset nas je redil gospodar. Deset ovnov, deset ovčjih samcev. Od drugih sem se razlikoval po tem, da sem imel silno lep, ukrivljen rog. Zato me je gospodar imenoval kar Jobel, to je Oven ali Ovnov rog. Iz občnega imena je naredil zame lastno ime. Ovni smo vedeli, zakaj nas gospodar tako skrbno redi. Da bi nas prodal za klavno daritev. Nekoč je darovalec lahko zaklal ovna kar na polju in ga tam daroval. Odkar pa je bil sveti ali shodni šotor po 40-letnem potovanju po puščavi prenesen v mesto Šilo, so smeli darovati samo tam.

Šilo. Shodni šotor in v njem zagrinjalo, ki je ločevalo Sveto od Presvetega. In v Presvetem skrinja zaveze. In pred shodnim šotorom vrsta velikih ostro nabrušenih nožev ...

In kdo gre rad pod nož?

Nekega lepega pomladnega dne nas je gospodar nagnal iz staje. Ovce so milo gledale za nami. Njihovo meketanje jo-bel, jo-bel mi je paralo srce. Deset ovnov za klavno daritev. Pot do Šila je bila dolga. Dva dni hoje. Prvi dan smo prenočevali v

oazi. Gospodar je trdno zaspal. Devet mojih tovarišev ovnov je sklenilo pobegniti. In pobegnili so v puščavo. Ostal sem sam ... Na gospodarjevo vprašanje, zakaj nisem pobegnil z drugimi, sem odgovoril, da hočem biti kakor tisti oven, ki se je pri Abrahamovi daritvi z rogovi zapletel v trnje. Moral je biti darovan namesto Abrahamovega sina Izaka. Bog noče, da bi mu človek zaklal človeka v dar. Zato je nas, ovne, ustvaril za klavno daritev.

In bil sem zaklan, darovan. Iz mojega ukrivljenega roga so naredili pihalni instrument. In tu se začinja moja pesem. Po vsej Sveti deželi so trobili na moj rog in oznanjali sobotno sveto leto. Natančno tako, kot je Gospod govoril Mojzesu (3 Mz 25):

Štej si sedem sobotnih let!
(Šest let posevaj svoje polje
in šest let obrezuj svoj vinograd,
sedmo leto pa naj ima zemlja
sobotni počitek,
soboto za Gospoda.
Polja ne posevaj
in vinograda ne obrezuj.
Jej tisto, kar obrodi zemlja,
ki počiva ...)

Štej si sedem sobotnih let,
sedemkrat sedem let,
tako boš iz sedmih sobotnih let
dobil devetinštirideset let.
Posvetite petdeseto leto
in razglasite po deželi
osvoboditev vsem njenim
prebivalcem ...
To naj vam bo JUBILEJ
in vsakdo naj se vrne
k svoji lastnini ...

Petdeseto leto naj vam bo leto JUBILEJA ...

Nikar ne izkoriščajte drug drugega!

Boj se svojega Boga,
kajti jaz sem Gospod, vaš Bog.

Morda boste rekli:

Kaj bomo jedli
v jubilejnem letu,
če ne bomo sejali

in ne spravljali pridelkov?

Zapovedal bom svojemu blagoslovu,

da vam v šestem letu
obrodi za tri leta pridelkov ...

Zemlje ne smete prodajati
za zmeraj,

kajti zemlja je moja,
vi ste tujci in gostači
pri meni ...

PRVA KITICA JOBELOVE PESMI

Jubilejno leto imenujejo po meni: jubilej, to je jobel, oven in ovnov rog. Sobotno in sveto jubilejno leto sta dve ustanovi verskega in družbenega značaja. Kakor je vsak sedmi dan v tednu dan počitka za Gospoda, tako je vsako sedmo leto — leto počitka za zemljo, še bolj ko se izteče sedemkrat sedmo leto in se začne jubilejno petdeseto leto. Zaradi izravnave socialnih razlik so morali v jubilejnem letu revnim prepustiti nepožeta in neobdelana polja. Tiste pa, ki so zaradi dolgov postali sužnji, so morali osvoboditi. To leto je bilo torej leto velikega odpuščanja. V tem odpustnem letu so se morali odpustiti vsi dolgovi. Prodana posest se je vrnila v roke prvotnim lastnikom. Sobotno leto je imelo velik družbeni pomen. Kot Božja ustanova je preprečevalo kopičenje bogastva v rokah posameznikov. Zemlja je ostala enakomerno razdeljena med ljudstvo. Hkrati je bilo sobotno leto — leto velikega počitka. Tudi zemlja s poljskimi deli vred je morala počivati. Pospravilo se je le, kar je zemlja sama rodila. Bog pa je obljubil, da bo dal poseben blagoslov: prejšnje leto bo toliko obrodilo, da bo zadostovalo tudi za jubilejno leto. Tu se teologija (bogoslavlje) prepleta z antropologijo (s človečnostjo). Človekova ontološka določenost bivati s sočlovekom se razvije v zapoved ljubezni do bližnjega. Bližnji ni hladen predmet, marveč prav tako človek. Klic sobotnega leta: ljudje, bodite solidarni s tistimi, ki potrebujejo pomoč. Ljubezen do bližnjega ni bežno čustvo, ampak praksa, delovanje. Ljubiti bližnjega pomeni z veseljem delati zanj.

DRUGA KITICA JOBELOVE PESMI

***Zadnje trobljenje na jobel, na rog
Jeruzalem, 14. nizana leta 30***

Grič Sion s templjem, pozidanim namesto shodnega šotora. Judovski veliki duhovnik v lesketajočem se oblačilu, z naprsnikom, sijočim v dragih kamnih.

Vzpetina Kalvarija. Veliki petek, dan pripravljanja na veliki sobotni dan. Jezus na križu, pravi veliki duhovnik, oropan vsega, tudi obleke, zakliče: »Izpolnjeno je«. Spolnila se je prerokba: »Duh Gospoda Boga je nad menoj. Mazilil me je, da

7

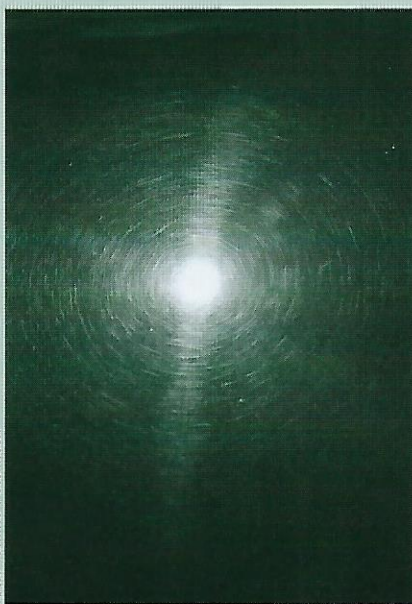

foto: Tamirno Peteliršek

oznanim blagovest ubogim, jetnikom prostost, zapornikom osvoboditev, da oznanim leto Gospodove milosti, pravo in resnično jubilejno leto ...» To Izaijevo prerokbo (61, 1-2) je Jezus v nazareški shodnici obrnil nase.

Veliki duhovnik na Sionu dolgo trobi na rog. Kot da je to trobljenje zadnje. V jeruzalemskem templju je že zaklan jagnjec in bo darovan. Na križu pa visi Božji Jagnjec s prebodenim, odprtih srcem. Dvojno hkratno darovanje. Darovanje v templju nima več veljave. Darovanje na križu pa se ponavzočuje, dokler Jezus spet ne pride v slavi.

S trobljenjem na rog je judovski veliki duhovnik — ne da bi se tega zavedal — oklical pravo sobotno leto, v stoletjih in tisočletjih ponavljajoče se jubilejno leto.

TRETJA KITICA JOBELOVE PESMI

Papež se spomni na jobela

V mislih pohitimo v leto 1300. Papež Bonifacij VIII. slovesno razglasi jubilejno leto, ki naj bi bilo potem vsakih 100 let. Zanimiv je njegov izraz: *plenissima omnium venia peccatorum* (popoln odpustek kazni za krivdo). Z odpustki se ne odpuščajo grehi, marveč kazni, ki še ostanejo, potem ko je bil greh že odpušen.

Cerkev, skrivnostno Jezusovo telo, ima zaklad milosti. Vanj so prispevali Jezus,

Marija, mučenci in svetniki in še prispevajo. Da bi lahko iz tega zaklada delila odpuščanje kazni v bolj pogostnih obdobjih, je Cerkev ne samo vsakih 100 let, marveč vsakih 50 ali celo vsakih 25 let obhajala jubilejna leta.

ČETRТА KITICA JOBELOVE PESMI

Leto 2000

Velik jubilej 2000 se začne na božično noč 1999. Odprla se bodo tako imenovana sveta vrata bazilike sv. Petra v Rimu. Papež bo v noči med 24. in 25. decembrom prvi stopil skozi sveta vrata. Ko bo prestopil prag vrat, bo pokazal Cerkvi in svetu sveti evangelij, ki je izvir življenja in upanja za prihajajoče tretje tisočletje. Sveta vrata označujejo prehod, ki ga mora vsak kristjan narediti od greha k milosti.

Potem ko je Jezus rekel o sebi: Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes, jaz sem luč sveta, je povedal še, da je vrata. Posebej je naglasil: Jaz sem vrata, kdor stopi skozi mene, bo rešen. Samo en vstop je v življenje z Bogom. Ta vstop je Jezus, edina in absolutna pot odrešenja.

Jezus je govoril o ozkih vratih, ki vodijo v življenje. Ozka vrata postavljajo človeka pred izbiro, pred odločitvijo. Treba je nekaj odložiti, če hočemo vstopiti skozi ozka vrata. Odložiti zapeljivi greh. Zavestno in svobodno pogrezanje v veliki greh človeka loči od milostnega življenja z Bogom in ga oddaljuje od svetosti, h kateri je poklican. Bolj kakor pesem se razlega krik svetopisemskega pisatelja: Prizadevajte si za svetost, za posvečenost, brez katere nihče ne bo videl Gospoda. In napis na nebeškem svetišču: Nič omadeževanega, nič nečistega ne pride vanj.

Cerkev je od Kristusa prejela oblast odpuščati grehe. V zakramentu sprave se Bog ne razodeva v blisku in gromu, ne v ognju in potresu, marveč v tistem šepetu pastirja, ki išče in najde izgubljeno ovco: »Sin, hči, odpuščeni so ti tvoji grehi.« Namesto trobljenja na rog zazvonijo velikonočni zvonovi: »Ta človek je bil izgubljen in je najden; bil je mrtev in je oživiljen.«

Posebno znamenje jubilejnega leta je romanje. Od rojstva do smrti je človek popotnik. Ko je faraon vprašal Jakoba, koliko je star, je odgovoril: Dni mojega